

Mottagare
Tekniska nämnden

Visby framtida vattenförsörjning

Förslag till beslut

1. Tekniska nämnden beslutar att genomföra projektet Ombyggnad Visby södra vattenverk. Investeringskostnaden för genomförandet är 325 miljoner kronor vilket ryms inom beslutad Mål- och budgetskrivelse 2025-2027.
2. Beslutet förklaras omedelbart justerat.

Sammanfattning

Som en del i Visby framtida vattenförsörjning är ombyggnationen av Visby södra vattenverk ett steg i att trygga befintlig vattenproduktion och möjliggöra framtida dricksvattenproduktion till Visby med omnejd. Ombyggnationen ligger i linje med de inriktningsbeslut som togs i nämnd 2023-01-31 (TN2022/4327).

Detta är första steget av flera för att säkra Visbys framtida dricksvattenförsörjning. För att uppnå detta har VA-avdelningen gjort ett omfattande arbete att titta på Visbys dricksvattenproduktion i sin helhet, så att rätt funktion hamnar på mest lämpad plats utifrån dagens förutsättningar och framtida scenarion.

Att fortsätta utveckla platsen på Visby södra vattenverk ger bäst förutsättningar ur ett sammantaget perspektiv avseende primärt tid, kostnad, driftsäkerhet och möjlighet trygga dricksvattenproduktion från befintliga vattentillgångar. Platsen möjliggör att nyttja befintlig infrastruktur mot distributionsnät och befintliga reservoarer, utveckla infrastrukturen mellan tillkommande befintliga vattentillgångar och uppnå redundans mellan de anläggningar som knyter samman och utgör Visby dricksvattenproduktion.

I projekt "Ombyggnation Visby södra vattenverk" avses att riva och renovera befintliga reservoarer och bygga en ny dricksvattenreservoar. Nybyggnad av process- och distributionsanläggning inklusive nytt ställ- och reservkraftverk och utbyte av yttre VA inom vattenverksområdet Visby södra vattenverk. Projektet kommer att påbörjas under Q2 2024 och färdigställs under 2028. De tillfälliga vattenverken kan då avvecklas när ombyggnationen står klar.

Ärendebeskrivning

Visby södra vattenverk stod klart år 1925 tillsammans med Visby vattentorn i

syfte att förse Visby stad med allmän dricksvattenförsörjning. Främst var det då Visby innerstad som försågs med distributionsledningar in till de fastigheter som avsågs att anslutas. 1941 kompletterades Visby södra vattenverk med en ny dricksvattenreservoar och nya vattentäkter har under 1900-talet anslutits för att möta det ökade behovet av vatten. Detta var de första anläggningsdelarna som kom att lägga grunden och bana väg för den infrastruktur vi ännu idag nyttjar. Vissa uppdateringar och utbyggnader har gjorts på södra vattenverket men i huvudsak så nyttjar vi samma anläggningsdelar som man gjorde för 100 år sedan.

Som en del i Visby framtida vattenförsörjning är ombyggnationen av Visby södra vattenverk ett steg i att trygga befintlig vattenproduktion och möjliggöra framtida dricksvattenproduktion till Visby med omnejd. Ombyggnationen ligger i linje med de inriktningsbeslut som togs i nämnd 2023-01-31 (TN2022/4327).

Detta är första steget av flera för att säkra Visbys framtida dricksvattenförsörjning. För att uppnå detta har VA-avdelningen gjort ett omfattande arbete att titta på Visbys dricksvattenproduktion i sin helhet, så att rätt funktion hamnar på mest lämpad plats utifrån dagens förutsättningar och framtida scenarion.

I projekt ”Ombyggnation Visby södra vattenverk” avses att riva och renovera befintliga reservoarer och bygga en ny dricksvattenreservoar. Nybyggnad av process- och distributionsanläggning inklusive nytt ställ- och reservkraftverk och utbyte av yttre VA inom vattenverksområdet Visby södra vattenverk. Projektet kommer att påbörjas under Q2 2024 och färdigställs under 2028.

Syftet med projektet är att förbättra driftsäkerhet, redundans, barriärhöjd (reningssteg)/dricksvattenkvalitet, leveranssäkerhet och arbetsmiljö, samt möjliggöra planerad och framtida exploatering av Visby stad. Befintlig anläggning har på flertalet punkter uppnått sin tekniska livslängd. Flertalet anläggningsdelar på Visby södra vattenverk är ur arbetsmiljö-, säkerhets- och energisynpunkt undermåliga och visar på stora brister i förhållande till de mål som VA-avdelningen och Teknikförvaltningen arbetar med. I dagsläget klarar anläggningen inte att producera dricksvatten i enlighet med livsmedelsverkets krav och detta avhjälpas kortsiktigt med tillfälliga vattenverk vilka kommer kunna avvecklas vid färdigställt projekt.

Visby södra vattenverk kommer behöva ny processanläggning för att höja kemisk och mikrobiologisk barriärverkan, detta för att klara kraven enligt livsmedelsverkets dricksvattendirektiv samt få en stabil kvalitet på dricksvattnet. Hårdare rening av råvatten leder dock till minskad dricksvattenproduktion men säkerställer vattenkvaliteten till abonnenterna. Vattentillgången är redan ansträngd i Visby och förutsättningarna blev än sämre efter utbrottet av Clostridium perfringens hösten 2023. Effekten av projektet ökar flexibiliteten i dricksvattenproduktionen och nyttjandet av

befintliga vattentäkter över året. Detta skapar hållbart uttag ur de befintliga vattentäkterna framgent.

Det är av största vikt att projektet genomförs nu för att inte hamna i en akut vattenbrist, samt för att säkerställa vattenkvaliteten till abonnenter i Visby med omnejd. Det tar tid att bygga förutsättningar för att fortsätta utveckla vattenförsörjningen och konsekvenserna av att inte ta ett beslut skulle bli att VA-avdelningen kommer att behöva säga nej till nya anslutningar i Visby med omnejd.

Bedömning

Barn- och genusperspektiv – Säkerställer framtida dricksvattenkvaliteten förekommande generationer så att våra barn och ungdomar kan få god tillgång till ett säkert dricksvatten. I projektet kommer vi se över möjligheterna att kunna ha utställning i området för att sprida kunskap om vattnets väg till kranen.

Landsbygdsperspektiv - Besökare är en stor inkomstkälla för hela Gotland, skapar många arbetstillfällen och möjliggör egenföretagande och verksamheter över hela ön under ett gemensamt starkt varumärke. VA-avdelningen skapar förutsättningar för en fortsatt utveckling och möjliggörande av nybyggnation samt täcka behovet för besöksnäringen över hela ön.

Ekonomisk konsekvensanalys - Investeringarna av ombyggnation Visby södra vattenverk i sin helhet kommer att skapa ett behov av att öka taxan med ca 5-10%. Kapitalkostnaden för respektive fas kommer att presenteras inför beslut

Kostnaderna kommer att finansieras genom justering av VA-taxan. Ombyggnationen av Visby södra vattenverk ryms inom investeringsramen. Denna har beslutats i MoBS i TN 29 mars 2024 (TN 2024/433).

Miljö- och klimatperspektiv- Effektivisera användning av ytor som redan tagits i anspråk för att minska avtryck på grön- och rekreationsområden samt primärt vattenskyddsområde. Befintliga byggnader av värde renoveras, vilket leder till minskat behov av nyproducerat material. Uttjänta byggnader ersätts av nya energieffektiva byggnader vilket på sikt minimerar energiförbrukning till fastigheterna. Vid nybyggnation kommer VA-avdelningen installera solceller på byggnaderna samt återanvända två av tre befintliga reservoarer där beklädnad av reservoarerna sker med växtlighet för att minska klimatavtrycket. Större reservoarkapacitet minskar belastningen på vattentäkterna och medför att VA-avdelningen kan ha ett hållbart och kontrollerat vattenuttag.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse teknikförvaltningen daterad 2024-05-22
Tekniska nämnden 2023-01-31 (2023-01-31 TN §19)

Teknikförvaltningen

Patric Ramberg
Teknisk direktör

